

ประโยค ป.ธ. ๔
แปล มคธเป็นไทย
สอบ วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔

๑. ปณามคาถา

พุกุโธ โย มงคลตถีนัน
 เทสโก มงคลตถานัน
 ฐมโม โย มงคลตถีนัน
 โชตโก มงคลตถานัน
 สงโฆ โย มงคลตถีนัน
 การโก มงคลตถานัน
 อิจฺเจว มงคลานมฺเม
 ตพฺพาหสา อหํ หุตฺวา
 มงคลทีปํ ฆนฺตํ
 มงคลสุตฺตนาเมน
 มงคลตถญจ ปาณินัน
 โกฏฺฐิลกฺเขสุ ยสฺสาณา
 นานาคนฺเธสุ สารตฺถํ
 ตสฺสตฺถํ ทีปยิสฺสามิ

มงคลํ อิติ วิสฺสุโต
 มงคลนฺตํ นมามิหํ ฯ
 มงคลํ อิติ วิสฺสุโต
 มงคลนฺตํ นมามิหํ ฯ
 มงคลํ อิติ วิสฺสุโต
 มงคลนฺตํ นมามิหํ ฯ
 ปณาโม สุกโต อหุ
 อนฺตรายวินาสโก
 มงคลเลน สุเทสิตํ
 วิสฺสุตํ อติอาณกํ
 กถิตฺสฺสิธ เกนจิ
 จกฺกฺวาเพฺสฺส ปตฺตญฺญา
 วิโลเกตฺวา ตมาทีย
 ตํ สุณฺณถ สฺมาหิตาติ ฯ

(มงคลตถทีปนิยา ปจฺโม ภาโค/ข้อ ๑)

๒. มุสาวาทา เวมณฺยาทิกํ จตุพฺพิธํ วจีสฺสจฺริตํ สุภาสิตวาทาย การณํคํ
สุภาสิตภาสนาทิกํ จตุพฺพิธํ อวยวํคฺนฺติ ทฎฺจพฺพํ ฯ

วจีกมฺมทวารกถาฎีกายมฺปิ สุภาสิตภาสนสงฺขาตา อปฺปีสุณฺวาจา ธมฺมภาสน-
สงฺขาโต อสฺมณฺสพฺปลาโป ปิยภาสนสงฺขาตา อพรุสฺวาจา สจฺจภาสนสงฺขาโต อมุสาวาทो
จาติ จตุพฺพิธํ อวยวํคํ วุตฺตํ ฯ

ตสฺมา มุสาวาทาทินฺ อาทินฺวํ สมนฺปสฺสนฺเตน สุภาสิตวจนฺเมว วุตฺตพฺพํ ฯ โส
จาทินฺโว อฏฺฏจกนิปาตงฺคฺตฺตเร สพฺพลหุสฺสฺตฺเตปิ อาคโต ฯ วุตฺตตณฺหิ ตตฺถ มุสาวาทो
ภิกฺขเว อาเสวิตो ภาวิทอ พหุสฺสิกโต นิรยสํวตฺตนิโก โหติ ติรจฺฉานโยนิสํวตฺตนิโก
ปิตฺติวิสยสํวตฺตนิโก โย สพฺพลหุโส มุสาวาทสฺส วิปาโก มนุสฺสฏฺฏตฺสฺส อฏฺฏตพฺภกฺขา-
นสํวตฺตนิโก โหติ ฯ ปิสุณฺยา ภิกฺขเว วาจา อาเสวิตา ฯเปฯ ปิตฺติวิสยสํวตฺตนิกา โย
สพฺพลหุโส ปิสุณฺยา วาจา วิปาโก มนุสฺสฏฺฏตฺสฺส มิตฺตเภทสํวตฺตนิโก โหติ ฯ
พรุสา ภิกฺขเว วาจา ฯเปฯ โย สพฺพลหุโส พรุสฺยา วาจา วิปาโก มนุสฺสฏฺฏตฺสฺส
อมฺนาปสทฺทสํวตฺตนิโก โหติ ฯ สมนฺสพฺปลาโป ภิกฺขเว อาเสวิตอ ฯเปฯ โย สพฺพลหุโส
สมนฺสพฺปลาปสฺส วิปาโก มนุสฺสฏฺฏตฺสฺส อนาเทยยวาทาสํวตฺตนิโก โหติติ ฯ (มจฺจกถฺตฺถที่ป-
นฺธิยา ปจฺจโม ภาโค/ข้อ ๒๖๖ - ๒๖๗)

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๔

แปล มคธเป็นไทย

๑. คาถาแสดงความนอบน้อม

พระพุทธเจ้าพระองค์ใด ปรากฏว่า เป็นมงคล ของเทพยดา
และมนุษย์ทั้งหลาย ผู้มีความต้องการมงคล เป็นผู้แสดงอรรถ
แห่งมงคล ข้าพเจ้า ขอนอบน้อมพระพุทธเจ้าพระองค์นั้น
ผู้เป็นมงคล ฯ พระธรรมใด ปรากฏว่า เป็นมงคล ของเทพยดา
และมนุษย์ทั้งหลาย ผู้มีความต้องการมงคล ส่องอรรถแห่งมงคล
ข้าพเจ้า ขอนอบน้อมพระธรรมนั้น อันเป็นมงคล ฯ พระสงฆ์ใด
ปรากฏว่า เป็นมงคล ของเทพยดาและมนุษย์ทั้งหลาย
ผู้มีความต้องการมงคล เป็นผู้กระทำอรรถแห่งมงคล ข้าพเจ้า
ขอนอบน้อมพระสงฆ์นั้น ผู้เป็นมงคล ฯ ข้าพเจ้าเป็นผู้ทำการ
นอบน้อมดีแล้ว แต่พระรัตนตรัยอันเป็นมงคล อย่างนี้
ด้วยประการฉะนี้ ด้วยอานุภาพแห่งการนอบน้อมพระรัตนตรัยนั้น
ข้าพเจ้าเป็นผู้ยังอันตรายให้พินาศ จักเลือกสรรถือเอาอรรถ
อันเป็นสาระในคำภีร์ต่าง ๆ นั้นแล้ว แสดงอรรถแห่งพระสูตร
ที่แสดงมงคล อันพระพุทธเจ้าผู้เป็นมงคล ทรงแสดงไว้ดีแล้ว
ปรากฏนามว่า มงคลสูตร มีอาชญาینگนัก และพระสูตรที่ใคร ๆ
กล่าวไว้แล้ว เพื่อเป็นมงคลแก่สัตว์ทั้งหลายในโลกนี้ ซึ่งมีอาชญา
แผ่ไปในแสนโกฏิจักรวาล ขอท่านทั้งหลายจงตั้งใจฟังอรรถ
แห่งมงคลสูตรนั้นเทอญ ฯ

๒. วจีสุจริต ๔ อย่าง มีเจตนาเป็นเครื่องงดเว้นจากมุสาวาทเป็นต้น บัณฑิต พึงเห็นว่า เป็นองค์ที่เป็นเหตุแห่งวาจาสุภาสิต วจีสุจริต ๔ อย่าง มีการกล่าวคำสุภาษิต เป็นต้น บัณฑิตพึงเห็นว่า เป็นองค์ประกอบแห่งวาจาสุภาษิต ฯ

แม้ในฎีกาที่กล่าวถึงวัฏกรรมและวิทวาร พระฎีกาจารย์กล่าวองค์ประกอบไว้ ๔ อย่าง คือ อปิสุณาวาจา คือการกล่าวคำสุภาษิต ๑ อลัมผัสปลลาปะ คือการกล่าวคำที่เป็นธรรม ๑ อพรุสวาจา คือการกล่าวคำที่น่ารัก ๑ อมุสาวาท คือการกล่าวคำจริง ๑ ฯ

เพราะฉะนั้น บัณฑิตเมื่อพิจารณาเห็นโทษแห่งวจีสุจริต ๔ มีมุสาวาทเป็นต้น ควรพูดแต่คำสุภาษิตเท่านั้น ฯ ก็โทษนั้น มาแล้วแม้ในลัทธิพลหุสูตร ในอัฐกนิบาต อังคุตตรนิกาย ฯ สมจริงดังพระดำรัสที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ในลัทธิพลหุสูตรนั้นว่า ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย มุสาวาทอันบุคคลเสพแล้วเจริญแล้ว กระทำให้มากแล้ว ย่อมยังสัตว์ให้เป็นไปในนรก ย่อมยังสัตว์ให้เป็นไปในกำเนิดสัตว์ดิรัจฉาน ย่อมยังสัตว์ให้เป็นไปในเปรตวิสัย วิกาภแห่งมุสาวาทที่เพลากว่าวิกาภทั้งหมด ย่อมยังการกล่าวตู่ด้วยถ้อยคำไม่เป็นจริงให้เป็นไปแก่ผู้เกิดเป็นมนุษย์ ฯ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ปิสุณาวาจาอันบุคคลเสพแล้ว ฯลฯ ย่อมยังสัตว์ให้เป็นไปในเปรตวิสัย วิกาภแห่งปิสุณาวาจา ที่เพลากว่าวิกาภทั้งหมด ย่อมยังการแตกจากมิตรให้เป็นไปแก่ผู้เกิดเป็นมนุษย์ ฯ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย พรุสวาจา ฯลฯ วิกาภแห่งพรุสวาจาที่เพลากว่าวิกาภทั้งหมดย่อมยังเสียงที่ไม่น่าพอใจให้เป็นไปแก่ผู้เกิดเป็นมนุษย์ ฯ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สัมผัสปลลาปะ อันบุคคลเสพแล้ว ฯลฯ วิกาภแห่งสัมผัสปลลาปะ ที่เพลากว่าวิกาภทั้งหมด ย่อมยังคำไม่น่าเชื่อถือให้เป็นไปแก่ผู้เกิดเป็นมนุษย์ ฯ

พระเทพสุธี ทาสธมฺโม วัดสามพระยา...เฉลย.
สนามหลวงแผนกบาลี...ตรวจแก้.